Izvor: **Večernje novosti**

Ekskluzivno: Porodica Popović-Pavićević čuva tri neobjavljena pisma vladike Nikolaja Velimirovića. Prijateljstvo nastavljeno u Americi. Prota Dušan sahranio 1956. vladiku u Libertivilu

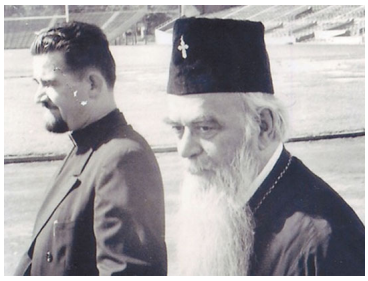

VERA nam treba da bismo se mogli nadati, nada da bismo mogli živeti, a ljubav da bismo kao kulturan narod mogli opstojati...

Ova misao, tek jedna u mnoštvu mudrosti vladike Nikolaja Velimirovića (Lelić, 1880 - Libertivil, 1956) provejava i kroz tri do sada neobjavljena pisma, koja je vladika 18. jula, 17. septembra 1954. i 16. januara 1955. godine razmenio sa protom Dušanom Popovićem (Gacko 1921. - Čikago, 1972), sveštenikom SPC u Čikagu.

Pisma, koja je porodica Popović čuvala duže od šest decenija data su na uvid "Novostima" zahvaljujući predusretljivosti protine kćerke Jovanke Popović Pavićević iz Čikaga i njihovog kuma Radislava Nikolića iz Novog Sada.

- Vladiku Nikolaja i mog oca povezivalo je veliko prijateljstvo - kaže nam Jovanka Popović Pavićević, čiji je suprug Denis (Dragoljub) Pavićević danas takođe sveštenik SPC u Čikagu. - Pisma smo svih ovih decenija čuvali u porodici, kao dragu uspomenu na mudrog vladiku.

PAKETI IZ AMERIKE

Iz "američkih godina" vladike Nikolaja potiču njegova dela: "Kasijana", "Zemlja nedođija", "Žetve gospodnje", "Divan" i njegovo poslednje, nedovršeno delo "Jedini čovekoljubac". Porodica Popović svedoči da je vladika neprestano brinuo o svom narodu u Srbiji. Pomagao je našim manastirima koji su posle Drugog svetskog rata, nebrigom komunističke vlasti, naglo osiromašeni. Slao je i siromašnim sunarodnicima pakete i priloge.

U tim pismima vladika, koji je za života preživeo silnu golgotu i osporavanja, a danas je uvršten među 100 najznamenitijih i najumnijih Srba svih vremena, raspituje se kod prote Dušana o nekom našem čoveku koji se u srpskoj emigraciji u Americi predstavlja kao sveštenik. U drugom pismu osvrće se na značaj kraljevskog generala Draže Mihailovića.

Pismo od 18. jula 1954. godine, zapravo je pisani govor već bolešću skrhanog vladike, koji je prota Dušan pročitao u crkvi u Čikagu na pomenu generalu Draži.

On svoje pismo-govor počinje ovako:

"Poštovana gospodo srpska, braćo i sestre, u svim vremenima i narodima slavljeni su kao veliki ljudi oni koji su položili život svoj za prijatelje svoje i bližnje svoje... U našem narodu takva se ljubav može odnositi na one velike ljude koji su položili život svoj za ceo narod..."

U nastavku vladika Nikolaj piše, za to vreme u Srbiji, neverovatne i proročke reči:

"Draža je bio legendarna ličnost i za vreme svoga života, a njegova mučenička smrt stvorila je oko njegovog života oreol svetog ratnika. Vremenom će taj oreol biti sve svetliji, a ime Dražino sve slavnije."

U drugom pismu (18. septembar 1954), vladika piše proti Dušanu o izvesnom "bratu Milenku" koji mu se obratio sa željom da bude sveštenik. Vladika moli protu da "bratu Milenku poruči da napiše svoju biografiju i što više podataka o porodičnom poreklu".

Kandidat za sveštenika to, izgleda, nije uradio na pravi način, jer u narednom pismu, pisanom ćirilicom, zelenim mastilom (16. januara 1955. godine) samo 14 meseci pre nego što se upokojio, zabrinuti vladika Nikolaj kaže:

"Dragi moj Dušane, ovaj čovek se gubi u nekim pustim frazama, a ništa o sebi ne kaže, ni gde je svršio bogosloviju, ni ko ga poznaje od sveštenika u ovoj zemlji. Nezgodno mi je ništa mu ne odgovoriti, a ne mogu dok ne čujem da li ga ti poznaješ i šta o njemu znaš".

Poznanstvo porodice Popović sa svetim vladikom uspostavljeno je na srpskom dvoru, još pre Prvog svetskog rata. Vladiku je prvi upoznao oficir žandarmerije Marko Popović, otac prote Dušana.

Marko, rođen u Gacku, uneo je 1918. oslobodilački barjak u Beograd. Sa svoja četiri brata i ocem bio je na Solunskom frontu, i za tu hrabrost odlikovali su ga i otadžbina i saveznici.

Posle 1918. godine, od države je dobio dobrovoljačku parcelu u Kisaču, kod Novog Sada i tu se porodicom nastanio, a zatim preselio u Bački Petrovac gde je svih šestoro njegove dece završilo gimnaziju. Među njima i Dušan koji je potom otišao u Sarajevo na Bogosloviju, da bi 1946. otišao je u Ameriku.

Vladiku Nikolaja je kapitulacija Jugoslavije zatekla u manastiru Žiča. Uhapšen je 1941. i zatvoren u manastir Ljubostinju, a kasnije i u Vojilovicu. Potom su ga Nemci zajedno sa patrijarhom Gavrilom sproveli u logor Dahau gde su ostali tri meseca.

Decembra 1944. godine, Nemci ih oslobađaju, pa vladika i patrijarh zajedno sa Milanom Nedićem putuju u Sloveniju. Patrijarh Gavrilo se vratio u zemlju, a vladika je otišao u Ameriku.

Nisu to bile za njega nepoznate staze. Pre Prvog svetskog rata srpska vlada slala ga je u Ameriku i Englesku, u misiju u vezi "sa srpskom i jugoslovenskom stvari."

Vladika Nikolaj u Americi je nastavio svoju bogoslovsku i spisateljsku misiju putujući i srećući naše ljude u Kanadi i Americi.

U Americi je i povremeno predavao - u srpskoj bogosloviji u manastiru Svetog Save u Libertivilu, u njujorškoj Akademiji Svetog Vladimira i u ruskim bogoslovijama Svete Trojice u Džordanvilu i Svetog Tihobna u Saut Kananu (Pensilvanija).

- Često je boravio u našem domu - priseća se Jovanka Popović Pavićević. - Bila sam tada sasvim mala, ali se sećam da mi je već tada izgledao kao svetac. Bio je neverovatno smiren, blag i uvek zabrinut za svoj srpski narod. Govorio je zamišljeno i usporeno.

Jovanka je bila desetogodišnja devojčica kada je njen otac prota Dušan u prisustvu brojnih američkih Srba, 27. marta 1956. godine, u manastiru Svetog Save u Libertivilu služio opelo upokojenom vladici Nikolaju Velimiroviću.

- Do poslednjeg svog dana, moj otac je u našoj porodici negovao uspomenu na vladiku - kaže Jovanka Popović Pavićević.

Prota Popović nije doživeo ispunjenje poslednje vladičine želje. Upokojio se 1972. godine, a mošti svetog vladike 12. maja 1991. godine prenete su iz Libertivila i sahranjene u njegovoj zadužbini, u maloj crkvi u Leliću.